

Vrchvoda

Vydáva: Občianske združenie Vrchvoda, Cigeľ
december 2008

Obsah

Ako vzniklo OZ Vrchvoda	3
Fotografie.....	5
Kameňolom v Košariskách	6
Z kroniky obce.....	7
Povešť o Jančekovej skale	7
Verejné budovy	7
Jedlá a pokrmy.....	8
Jazyková škola vo Veľkej Británii	9
Onedlho budeme platiť len eurom	12
Zaujímavosti obce Cigel'	13
Klimatické zmeny	15
Prečo Vrchvoda?	17
Blížia sa vianočné sviatky	18

Ako vzniklo OZ Vrchvoda

Občianske združenie Vrchvoda bolo založené z iniciatívy niekoľkých nadšencov, ktorým nie je jedno, v akom životnom prostredí žijú (OZ Vrchvoda je zaregistrované na MV SR od 1. augusta 2008). Podnetom na založenie občianskeho združenia bola informácia o začatí ťažby andezitu v lokalite Košariská, ktorá sa nachádza v blízkosti obce Cigeľ – cca 1,5 kilometra od obce.

Poslaním občianskeho združenia Vrchvoda je všeobecný trvalo udržateľný rozvoj obce, zvyšovanie kvality života občanov, spolupráca na rôznych úrovniach.

Ciele činnosti občianskeho združenia:

- ☐ rozvoj občianskeho života, spolkovej činnosti
- ☐ podpora ekologického myslenia a správania sa a environmentálnej výchovy, ochrana životného prostredia
- ☐ rozvoj miestnej demokracie:
 - zapájanie obyvateľov do občianskeho života, účasť na rozhodovaní
 - zvyšovanie informovanosti a vzájomnej komunikácie v komunite
 - zvyšovanie právneho vedomia občanov
- ☐ rozvoj vzdelávacích, kultúrnych, športových aktivít
- ☐ rozvoj turizmu, cestovného ruchu
- ☐ ochrana národopisu, historických a duchovných hodnôt a kultúrnych pamiatok
- ☐ skrášľovanie a zviditeľňovanie obce, jej propagácia
- ☐ práca s deťmi a mládežou
- ☐ publikačná a edičná činnosť.

(viac informácií o občianskom združení nájdete na www.vrchvoda.sk).

Hlavnou náplňou práce členov Rady OZ Vrchvoda v posledných mesiacoch boli rôzne aktivity, ktorými sme protestovali proti otvoreniu kameňolomu v Košariskách. Ale to nebol náš jediný cieľ, samozrejme s ohľadom na naše poslanie a ciele činnosti sme mali rozbehnuté aj iné aktivity – vyberáme:

- *webová stránka www.vrchvoda.sk odkazuje na mnohé fakty a kuriozity spojené s obcou Cigeľ a informácie o životnom prostredí*
- *turistický pochod na staré partizánske bunkre nad Cigľom dňa 29. 8. 2008 spojený s prvým valným zhromaždením OZ Vrchvoda*
- *účasť nášho družstva na volejbalovom turnaji O pohár starostu obce Cigeľ*
- *výlet na Jančekovu skalu*

- v záujme zvyšovania informovanosti občanov žiadosť o uverejňovanie zápisníc z rokovaní obecného zastupiteľstva na webovej stránke obce a úradnej tabuli pri obecnom úrade
- zapojenie obce Cigle do súťaže o najkrajšiu obec
<http://www.slovakregion.sk/najkrajšie-mesto-obec>

webová stránka občianskeho združenia Vrchvoda

The screenshot shows the homepage of the Vrchvoda website. At the top, there is a navigation bar with links: Domov, Kontaktujte nás, Aktuality, Linky, and a search bar. Below this is a large banner image of a mountain landscape with the word 'VRCHVODA' in a green box on the left. The main content area is divided into several sections:

- Menu:** A vertical list of links including Domov, Aktuality, Občianske združenie, Galérie, Časté otázky, Z kroniky obce, Ankety (výsledky), Všetky príspevky, and Linky.
- Registrácia:** A section for user registration with fields for 'Užívateľské meno' (Username) and 'Heslo' (Password), a 'Zapamätať' (Remember me) checkbox, and a 'Prihlásiť' (Log in) button. Below it, it asks 'Zabudli ste heslo?' (Forgot your password?) and 'Nemáte účet? Vytvorte si ho!' (Don't have an account? Create one!).
- Galérie:** A section titled 'Galérie' with a small image of a forest scene.
- News Articles:**
 - Aktuálne informácie z banského úradu o lome v Košariskách:** A news item dated 01. 12. 2008 about the regional mining office's decision regarding the Košariská mine. It mentions the 'dobývanie nevyhradeného nerastu andezitov v k.ú. Cigle, lokalita Košariská' (mining of unreserved andesite in the locality of Cigle, Košariská). The author is 'Napísal OZ Vrchvoda'.
 - Správa - beseda o eure:** A news item dated 18. 11. 2008 about the transition from korunas to euros. It mentions a meeting of the Vrchvoda community association with the local office of Cigle. The author is 'Napísal OZ Vrchvoda a obec Cigle'.
 - Nákladné autá cez dedinu:** A news item dated 07. 10. 2008 about the decision to allow trucks to pass through the village of Cigle. It mentions a meeting of the regional office of Cigle. The author is 'Napísal OZ Vrchvoda'.
- Najnovšie príspevky:** A list of recent contributions, including 'Farské oznamy', 'Aktuálne informácie z banského úradu o lome v Košariskách', 'Správa - beseda o eure', 'PRIEVIDZSKO - Storočnice v Cigli', 'Nová galéria Opály - "kvety podzemia" z Cigle', 'Zmeny počasia a podnebia - čo s tým?', 'Zábavný kvíz o klimatických zmenách', 'Vážení návštevníci našich stránok, milé deti', 'Zvyky v Cigli - Mikuláš, Vianoce...', 'Zvyky Cigľanov', 'Zvyky Cigľanov - svadba', 'Narodenie, krst, birmovka', 'Decembrové povere', 'Povere podľa kalendára', 'Strašidlá', and 'Pamiatka zosnulých'.
- Ankety:** A section titled 'Ankety' with a poll question 'Máte záujem o prácu v OZ Vrchvoda?' (Are you interested in working in the Vrchvoda community association?). The poll options are: 'Áno, veľký záujem' (Yes, great interest), 'Možno áno, uvidím neskôr...' (Maybe yes, I'll see later...), and 'Nezaujíma ma to' (It doesn't interest me).

Fotografie

Výlet na Jančkovu skalu

Volejbalový turnaj

Výlet na „nové“ partizánske bunkre

Výlet na

zastávka počas výletu na „staré“ bunkre

Kameňolom v Košariskách

Mnohí občania Cigľa sa nevedia zmieriť s myšlienkou, že obec, ktorá len donedávna trpela banskou činnosťou, má opäť zažívať dôsledky priemyselnej aktivity. Už sme sa obrátili na rôzne inštitúcie v tomto štáte (obvodný, krajský úrad životného prostredia, ministerstvo ŽP, obvodný aj hlavný banský úrad, úrad vlády, úrad prezidenta SR, úrad ombudsmana SR), ale väčšinou je vec uzavretá tak, že ťažba nebude až v takom rozsahu aby to veľmi výrazne zhoršilo životné prostredie v oblasti (podotýkame oblasti, ktorá je zaradená do najhoršieho stupňa znečistenia životného prostredia v SR). Keď to berú takto jednotlivo, tak je to možné. Ale neberú to v súvislostiach, že v tomto pohorí by to už bol šiesty lom - Handlová, Košariská - Cigľ, dva v Lehote pod Vtáčnikom (následky z jedného pociťujú viac občania Cigľa), Kamenec pod Vtáčnikom, Podhradie - a všade majú firmy v pláne rozširovať ťažbu. To sa máme pozeráť na to, ako nám naše pohoria miznú pred očami? V našej obci sa buduje aj veľkokapacitný ovčín s kafilériou, ktorého činnosť taktiež zhorší náš život, nehovoriac už o veľkých priemyselných podnikoch v okrese – chemický závod v Novákoch, tepelná elektráreň v Zemianskych Kostoľanoch, Naša obec bude teda podľa všetkého obkolesená dvomi kameňolomami a technologickou linkou. Ako môžu úradníci na úradoch štátnej správy takto bezhlavo všetko povoľovať? Hádám by mali existovať určité hranice. Pritom ročne sa vynakladajú nemalé finančné prostriedky na monitorovanie rôznych faktorov vplývajúcich na stav životného prostredia aj geologickej stability práve v našej lokalite. Myslíme si, že keď je okres Prievidza zaradený v najhoršom - **piatom stupni znečistenia životného prostredia**, tak je povinnosťou každého z nás, starať sa o to, aby sme nielen my, ale aj nasledujúce generácie žili v prostredí vhodnom pre život. Namiesto snahy orgánov štátnej správy SR o znižovanie zaťaženia životného prostredia v našej lokalite sa deje pravý opak.

Niektorí občania v Cigli sú spokojní, že sa v Cigli otvorí kameňolom, pretože to obci prinesie peniaze. Ale stoja tie peniaze za to? Veď si znehodnotíme našu prírodu, okolie, vzduch, zničíme peknú panorámu obce na východe.

Z kroniky obce

Na základe spomienok p. Valenta Chrebeta, ktoré boli zaznamenané do pamätnej knihy - kroniky Cigľa zo dňa 17.3.1965 uverejňujeme z tejto kroniky rôzne historické údaje a záznamy z minulosti našej obce.

Povešť o Jančekovej skale

Hneď nad dedinou na kraji lesa Vtáčnik je skala zvaná Jančekuje. O tejto skale sa hovorí, že za tureckých vojen z tejto skaly skočil kôň s jazdcom do priepasti a stalo sa to vraj tak, že počas tureckých výprav sa ľudia ukrývali v lesoch a lesy poskytovali úkryt i porazeným vojskám. Po skončení bojov a stiahnutí sa Turkov vyšiel akýsi jazdec na skalú a volal „Jano, Ďuro, Mišo, hybaj domov už mrcha ľudia odišli!“. V tom akási ježibaba pichla koňa vidlami a tento skočil s jazdcom zo skaly. Donedávna vraj tam bolo počuť erdžanie koňa a detský plač. Pod touto skalou našiel istý pastier kôz veľký poklad zlata. Zlato sa našlo tak, že jedna koza vždy utekala od stáda a pastier ju nemohol nájsť. Keď to dlho trvalo, pastier si zaumienil, že kozu bude pozorovať. Išiel za ňou a našiel ju pod skalou ako lízala akýsi ligotajúci sa predmet. Boli to vraj zlaté podkovy z koňa, ktorý sa pod skalou zabil.

Niže skaly je pasienok zvaný Šabl'ovo. Cez tento pasienok sa turecké výpravy pokúšali dobyť podhradský zámok. Cez pasienok je i po dnes cesta, ktorá má názov Turecká. Pasienok Šabl'ovo má svoj názov z bojov, na tomto mieste sa vraj vojská bili šablami, ako to bývalo za najstarších vojen.

Verejné budovy

Najstaršou verejnou budovou je kostol, ktorý bol postavený už v roku 1200 a dali ho postaviť grófi Ján Medňanský a Ján Latinovický. Kostolík bol drevený a stál na vršku zvanom Banakália terajším menom Ozanineje vrštek. Stojí tu i terajší kostol vymurovaný v roku 1762 s drevenou vežou, ktorá bola prestavaná a vymurovaná v roku 1947. Kostol bol viac krát opravovaný ako to uvádza farská kronika.

Neďaleko kostola bola asi v štrnástom storočí postavená fara, ktorá slúžila svojmu účelu do roku 1788, kedy sa zrušuje a budova sa dáva do prenájmu.

Jedlá a pokrmy

Akú kto mal možnosť tak sa stravoval. Potrava bola veru chudobná v každej dedinskej rodine. Gazdovia i keď si mohli dovoliť viac ako chudobní, predsa žili skromne a šetrili peniaze na nákup pôdy. Všetko čo sa doma dorobilo i keď toho bolo málo sa v rodine neuzilo, ale napríklad maslo, mlieko, vajcia sa každý snažil odpredať. Gazdinka si musela zariadiť varenie tak, aby bolo čo najlacnejšie.

Ráno sa najviac varievali „melence“ buď v polievke alebo v mlieku. Bolo to cesto, ktoré gazdinka v prstoch pomelila. Ráno sa tiež jedávali halušky, slíže a zemiaková kaša. K zemiakovej kaši bolo obyčajne kyslé mlieko po mútení, tzv. cmar, alebo kyslá kapusta zo suda, ktorá v žiadnej rodine nechýbovala.

Obed: Najčastejším jedlom na obed bola fazuľová polievka varená na kyslo alebo na sladko. S fazuľou sa varievali aj kvaky, bola to takzvaná kvaková. Ďalej kapustná polievka, hrachová polievka, z múky to boli halušky a slíže. Počas väčších robôt sa varievali na obed dve jedlá a to polievka a halušky alebo slíže, lokše a niekedy pampúchy alebo fánky. To však veľmi zriedka. Väčšinou sa varievalo len jedno jedlo.

Večera: Večera bývala najchudobnejšia a odbavila sa mnohokrát len pečenými zemiakmi a kyslým mliekom, alebo kapustou. Často sa jedávalo len kyslé mlieko so zemiakmi. V chudobnejších rodinách odbavovali večeru suchými hruškami, ktoré sa varievali na spôsob polievky. Táto hrušková polievka sa menovala „Brda“.

Pozor deti!

Vyhlasujeme súťaž:

Budeme radi, ak nám Vy, milé detičky, pošlete pekný obrázok – **ilustráciu k povesti o Jančekovej skale**. Víťaz získa vecnú cenu. Dopredu ďakujeme!

Výkresy môžete odovzdať Kadlečkovcom – Cigeľ 257 alebo Sharifiovcom – Cigeľ 205. Uzávierka súťaže je 31. decembra 2008.

Jazyková škola vo Veľkej Británii

Počas letných prázdnin absolvovala Maťka Sharifiová z Cigľa, maturantka na Gymnáziu V. B. Nedožerského v Prievidzi, jazykový kurz v Anglicku. Prečítajte si jej postrehy a zážitky.

Toto leto som sa zúčastnila letného jazykového kurzu, a preto by som sa chcela s vami podeliť so skúsenosťami a radami, ktoré som získala .

Prečo ísť študovať anglický jazyk do UK? Pretože, práve v krajine pôvodu angličtiny existuje najviac jazykových škôl. Je to zem s veľkou históriou a tradíciami. Počasie nie je až také hmlisté a Briti nie sú tak ľadoví, ako sa o nich rozpráva. Navyše máme bezvízový styk a časový rozdiel oproti Slovensku je len 1 hodina.

Z bohatej ponuky škôl som si vybrala letný jazykový kurz v Readingskej jazykovej škole **EUROSPEAK**. Reading leží približne 70 km západne od Londýna v malebnom údolí rieky Temže, ktorej riverside dodáva mestu jedinečný charakter.

Z Bratislavy môžete letieť prostredníctvom Sky Europe, Easy Jet, z Viedne British Airways alebo Austrian Airways. Do Británie sa prilietava najčastejšie na tieto 4 letiská – Heathrow, Gatwick, Stansted a Luton. Ja som letela do Stanstedu, ktorý sa nachádza približne 55 km od centra Londýna.

Na cestovanie po krajine odporúčam spoločnosť NATIONAL EXPRESS, zabezpečuje dopravu po celej krajine. Pri kúpe lístka sa informujte na všetky možné zľavy a zásadne si kupujte spätný lístok, je to výhodnejšie.

Na začiatok pobytu odporúčam bývať v rodine, kde máte zabezpečenú stravu. V prípade internátu strava nebýva zahrnutá do ceny. Bývala som v rodine mlado-manželov, učiteľky a prekladateľa, ktorí ma ochotne oboznámili s novým prostredím a na krátky čas ma prijali za člena ich rodiny.

Jeden týždeň pobytu v readingskej rodine stojí 115 GBP (v sume je zahrnutá aj strava) a v Londýne sú ceny zhruba podobné. Na jedno jedlo rátajte minimálne 6 GBP v rýchlych občerstveniach ako McDonalds, KFC či Pizza Hut, ktorých sa po týždni zaručene prejete. Po celej krajine je sieť supermarketov – medzi najznámejšie patrí SAINSBURY'S, kde strava vyjde 20-30 GBP na týždeň. Samozrejme, to závisí od vašej náročnosti.

Na časté telefonovanie na Slovensko je výhodné telefonovať z mobilu, ak si ho prinesiete z domu, odporúčam zakúpiť si anglickú SIM kartu.

READING LANGUAGE SCHOOL EUROSPEAK

Reading

Kurz pozostáva z **20 vyučovacích hodín** týždenne. Jedna vyučovacia hodina trvá 50 minút. V skupine môže byť maximálne 15 študentov. Študenti sú umiestnení do skupiny, zodpovedajúcej ich jazykovým znalostiam na základe vstupného testu. Všetci učitelia majú kvalifikáciu pre výučbu angličtiny ako cudzieho jazyka. Na hodinách sa popri tradičných metódach uplatňujú aj moderné prístupy.

Hodiny angličtiny pod vedením skúsených pedagógov sa striedajú s bohatým kultúrnym, spoločenským a športovým mimoškolským programom. Medzi najpopulárnejšie podujatia a činnosti patria výlety, stolové hry, diskotéky, kolky, súťaže, video predstavenia, divadelné predstavenia samotných detí, bedminton, basketbal, tenis, volejbal a mnoho ďalších. Škola organizuje tiež celodenné a poldenné výlety. Medzi obľúbené patria výlety do Londýna, Oxfordu, Brightonu, Bathu, Winchesteru, Stonehengu, Bournemouthu...

Londýn

Výlet na pláž

VRECKOVÉ

Výška vreckového závisí jednak od toho, čo všetko zaplatíte vopred a jednak od vašich zvyklostí a požiadaviek. Ak bývate v rodine, kde máte zabezpečenú stravu, v takom prípade postačí minimálne 65 GBP na týždeň.

Na záver ...

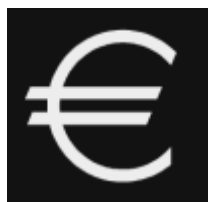
V dnešnej dobe je veľmi ľahké získať informácie o štúdiu v zahraničí a prostredníctvom internetu sa môžete zapísať na mnoho rozličných kurzov. Každá škola vám ponúka cenník služieb a výber aktivít. Je len na vás či ich využijete alebo nie. Ja vám však vrelo odporúčam práve túto, v ktorej som strávila nezabudnuteľné chvíle, spoznala mladých ľudí z rôznych krajín a tiež hlbšie nahliadla do anglického spôsobu života a kultúry.

Naša skupina

Autor:ms

Onedlho budeme platiť len eurom

Čas, kedy zmizne slovenská koruna z peňažného obehu a nahradí ju mena euro sa nezadržateľne blíži. Možno už niektorí začali s prípravami, ale mnohí z nás sa isto zobudia až v hodine dvanástej. Prečítajte si zopár rád, na čo nezabudnúť v prípravách na euro:

- € pozbierať hotovosť a takzvané „úspory spod matracov“ a vložiť na bankový účet alebo vkladnú knižku, kde sa eurá zmenia automaticky a bez poplatkov
- € hotovosť, ktorú držia doma, je lepšie odniesť do bánk. Ľudia sa tak vyhnú možným dlhým radom v pobočkách.
- € ľudia, ktorí majú bankový účet v eurách aj korunách, môžu považovať, či si po prechode na euro nechajú iba jeden. Účty sa im totiž automaticky nezlúčia
- € rozbiť prasiatko a slovenské mince minúť alebo uložiť na bankový účet
- € zvážiť kúpu štartovacieho balíčka so slovenskými euromincami. Od začiatku decembra ich budú za 500 korún (16,6 eura) predávať banky a pošty
- € nezabudnúť uhradiť všetky faktúry, účty, poštové poukážky v korunách či podlžnosti, ktoré majú byť uhradené ešte v roku 2008
- € pripraviť si hotovosť v korunách na silvestrovské oslavy. Bankomaty totiž nebudú zopár hodín na prelome rokov fungovať
- € prebytočnú hotovosť uložiť na účet v banke, kde sa na eurá zmení automaticky

Zdroj: Pravda

Ešte pár informácií:

- € Občania budú mať viacero možností získať euro bankovky a mince. Do stanovených limitov si budú môcť bezplatne vymeniť koruny za eurá v bankách, alebo uskutočniť hotovostné výbery z účtov.
- € Bankomaty budú odo dňa € (1. 1. 2009) vydávať výlučne euro.
- € Počas duálneho obehu (**do 16. 1. 2009**) budú môcť občania platiť v obchodoch aj korunami, ale obchody budú vydávať **iba v eure**.
- € Po skončení duálneho obehu bude možné bezplatne vymeniť korunové bankovky za eurá v bankách do konca roku 2009 a mince do júna 2009.
- € NBS bude bezplatne vymieňať bankovky bez časového obmedzenia a mince 5 rokov po zavedení eura.

Zaujímavosti obce Cigeľ

Názov obce

Posledných 250 rokov bol názov obce stále rovnaký (s krátkym i), menilo sa iba grafické zobrazenie tohto názvu: **CIGEL**. Podľa publikácie Názvy obcí Slovenskej republiky (vydalo vydavateľstvo Veda v roku 1988) bol vývin rokov 1773 - 1997 nasledovný: 1773 Czigell, 1786 Czigel, 1808 Czigel, Zigel, 1863–1882 Ciggel, 1888–1907 Cigel, 1913 Cégely, 1920 Cigľa, 1927– Cigeľ. Napriek tomu sa dnes veľmi často stretávame s nesprávnym pomenovaním **Cígeľ**.

Podľa pravidiel slovenského pravopisu z názvu obce odvodené slovné tvary sú: *Cigeľ* -gľa L -i m.; **Cigeľčan** -a mn. -ia m.; **Cigeľčanka** -y -niek ž.; **cigeľský**.

Najstaršia občianka v obci Cigeľ

Dňa 24. októbra 2008 sa pani **Katarína Drozdová** z Cigľa dožila krásnych **100 rokov**. Srdečne gratulujeme!!!

Podakovanie za úrodu

V súvislosti s jeseňou a končiacimi zbermi plodov zeme sa v mnohých kostoloch na Slovensku každoročne ďakuje za úrodu. Aj v našom kostole sv. Matúša sa dňa 26.10. 2008 konala takáto slávnostná omša.

O výzdobu interiéru svätyne sa už po treťkrát postarali dve nadšenkyne, Renátka Michalovičová a Gabika Leitmanová spolu s niekoľkými zručnými deťmi (Matúško Michalovič, Paulínka Michalovičová, Jakubko Minich, Lucia Minichová, Samko Leitman, Lukáško Leitman, Júlia Cipovová, Monika, Kristínka, Viktorka a Jarka Minichové).

Z pár jabĺk, hrušiek, tekvic a rôznych iných druhov zeleniny sa im podarilo vyčariť výnimočnú atmosféru jesennej hojnosti, korunou ktorej bol obraz Ježiša vytvorený naším občanom **Jánom Michalovičom**.

Je to jeho v poradí už tretie dielo, ktoré pri tejto príležitosti zrealizoval. Jan-kove obrazy s biblickou tematikou sú výnimočné tým, že sú vysypané z rôznych semienok a prilepené na tvrdý podklad. Originalita týchto diel spočíva hlavne

v skĺbení nápadu, tvorivej detailnej činnosti a remeselnej zručnosti rúk autora .

Na záver chceme nášmu umelcovi – náturistovi zapriať ešte veľa podobných, plodných nápadov, ktorými preslávi nielen seba, ale aj našu obec. A tiež by sme chceli v mene našich nadšencov poprosiť obyvateľov obce, aby sa na budúci rok zúčastnili na príprave poďakovania v hojnejšom počte, čím by výzdoba kostola bola ešte krajšia a zaujímavejšia.

Autor: ds

*Európsky komisár pre životné prostredie **Stavros Dimas** tvrdí:
“Ľudia majú tendenciu veriť, že pokiaľ ide o vyššie ciele, nemôžu
ich ovplyvniť osobnou voľbou. V skutočnosti však môžu. Tak, ako
sme sa pričínili o klimatické zmeny, tak môžeme proti nim aj bo-
jovať. Každý z nás môže prispieť tým, že bude robiť také voľby,
ktoré rešpektujú životné prostredie.”*

Klimatické zmeny

Klimatické zmeny predstavujú globálny problém, avšak napriek tomu každý z nás má možnosť tento proces ovplyvniť. Už aj malé zmeny v našom správaní môžu pomôcť znížiť emisie skleníkových plynov bez toho, aby ovplyvnili kvalitu nášho života.

Európska únia pokladá zmenu podnebia za jednu z najväznejších hrozieb akým čelí naša planéta. Jedenásť z 12 najteplejších rokov na svete od roku 1850 bolo medzi rokmi 1995 a 2006. Obyvatelia Európy v roku 2003 zažili tepelnú vlnu, v posledných rokoch zažili lesné požiare v južnej Európe alebo povodne. Aj keď nemožno tvrdiť, že tieto udalosti boli spôsobené zmenou podnebia, zodpovedajú tomu, o čom vedci tvrdia, že zmena podnebia spôsobuje. V nadchádzajúcich rokoch pravdepodobne zažijeme častejšie výkyvy počasia a preto zvyšovanie poisťného za poistenie vášho majetku proti poškodeniu búrkami. Zmeny podnebia môžu spôsobiť aj to že vegetácia a zvieratá migrujú z historických oblastí do oblastí s chladnejším podnebím, lyžiarske terény a ľadovce miznú, niektoré súčasné turistické destinácie budú príliš horúce, alebo príliš nestabilné, vlády budú posilňovať ochranu pred povodňami, budú zavedené nové stavebné normy a poľnohospodári budú stimulovaní, aby prešli na iné plodiny.

Čo môžeme urobiť?

UBERTE

- Neprekuruj svoj dom. Zníženie teploty len o 1°C môže znížiť faktúru za energie až o 7 %. 70 % energie, ktoré spotrebujú domácnosti, ide na vykurovanie.
- Naprogramuj termostat u vás doma tak, aby v noci, alebo keď nie si doma, teplota klesla na 17°C a predtým, ako vstaneš alebo sa vrátiš domov, znovu vystúpila na príjemných 20°C.
- Šetri teplú vodu tým, že sa budeš sprchovať namiesto kúpania – spotrebuješ tak štyrikrát menej energie.
- Keď si pripravuješ horúci nápoj, daj zovrieť len toľko vody, koľko potrebuješ.
- Keď vetráš izbu, je lepšie nechať okno otvorené na pár minút dokorán a potom ho hneď zavrieť ako nechať unikať teplo dlhý čas.
- Pravidelne odmrazuj mrazničku. Môžeš ušetriť až 30 % energie.
- Nenastavuj chladničku na najsilnejšie chladenie. Keď je teplota v chladničke nižšia ako 5°C, spotrebuje viac energie, potraviny však nezostanú čerstvé dlhšie.
- Nedávaj do chladničky horúce ani teplé jedlá. Nechaj ich najskôr vychladnúť a až potom ich daj do chladničky.

VYPNITE

- Nezabúdaj vypnúť svetlo, keď ho nepotrebuješ.
- Nenechávaj televízor, hifi vežu alebo počítač v pohotovostnom režime. Televízor v takomto režime spotrebúva v priemere 45 % energie.
- Nenechávaj mobil dobíjať, keď má plnú baterku. Ak to urobíš, 95 % elektriny vyjde nazmar – iba 5 % je v skutočnosti využitých na nabíjanie mobilného telefónu.
- Uvažuj o kúpe žiaroviek šetriacich energiu – vydržia dlhšie a spotrebujú päťkrát menej elektriny ako klasické žiarovky.
- Keď si vyberáš nové spotrebiče do domácnosti (chladničky, práčky a pod.), vyber spotrebiče s energetickým stupňom A a s EÚ energetickou značkou – tie sú najefektívnejšie.
- Ak zastaviš vodu, kým si umývaš zuby, ušetríš niekoľko litrov vody.

RECYKLUJTE

- Keď nakupuješ, používaj nákupnú tašku namiesto jednorazovej plastovej.
- Prines použité sklo do zbernej nádoby a vytriedi papier, kartón a plechovky z ostatného odpadu. Pri recyklovaní hliníkových plechoviek sa spotrebuje desaťkrát menej energie ako pri výrobe nových. Továrne spotrebujú oveľa menej energie, keď vyrábajú papier zo starých novín, ako keď ho vyrábajú z celulózy.
- Ak máš záhradu, kompostuj biologický odpad z kuchyne.
- Vyberaj si výrobky, ktoré sú v malých obaloch a kupuj náhradné náplne vždy, keď je to možné.
- Jedlo si zabaľ do viackrát použiteľných obalov namiesto do alobalu alebo papierových vreciek.

Každý človek denne vyprodukuje isté množstvo odpadu. Sami to vieme podľa vlastných nádob na smeti, ktorých obsah je pravidelne odvázaný a zdanlivo sa nás viac netýka. Je to však ohromné množstvo smetí, ktoré sa buď spaľuje (asi 75%) alebo skladuje na skládkach a kvôli svojmu rôznorodému zloženiu ho nie je možné nijako inak spracovať, len skládku po dosiahnutí istých rozmerov konzervovať a založiť novú. Druhé hľadisko je finančné, odvoz smetí a spravovanie skládky nie je lacné. Veľký podiel toho, čo sa tam skladuje, je po určitých úpravách dokonca znova použiteľné.

V našej obci separujeme celkom úspešne plast. V deň odvozu plastového odpadu má drvivá väčšina domov v Cigli povykľadané vrecia s plastmi. To je chvályhodné. Na sklo sú určené kontajnery pri obchode Jednota.

„Vždy recyklujem všetko, čo môžem, a aby som sa vyhla tomu, aký dopad má voda balená vo fľašiach na životné prostredie kvôli jej preprave a baleniu, nainštalovala som si doma filter, takže môžem mať čistú vodu bez toho, aby som vydávala do nebezpečenstva životné prostredie“

Pink, speváčka.

Prečo Vrchvoda?

Mnohým, hlavne mladším obyvateľom obce, či „necigeľčanom“ sa zdá zvláštny názov nášho občianskeho združenia.

Takže vysvetlenie: **Vrchvoda** je názov kopca, ktorý sa týči nad obcou Cigeľ a dotvára panorámu obce na jeho východnej strane. Hovorí sa, že „keď Vrchvoda dymí, bude pršať“. Táto skúsenosť Cigeľčanov sa objavila aj v rozprávke *Pán a hvezdár* - rozprávka o hlúpom hradnom pánovi, podvodníckom maliarovi (hral F. Dibarbora) a lenivom ovčiarovi z roku 1960, ktorej exteriéry sa natáčali aj v okolí našej obce Cigeľ a na Bojnicksom zámku.

LOGO
VRCHVODA

Pozor súťaž!

Naše občianske združenie vyhlasuje súťaž na návrh loga združenia Vrchvoda. Súťažné práce môžete odovzdať do 31. januára 2009 buď elektronicky na adresu vrchvoda@gmail.com alebo poštou na adresu OZ Vrchvoda, Cigeľ 205, 971 01 Prievidza. Cena pre víťaza bude **200 Sk poukážka** do nákupného centra Tesco.

Blížia sa vianočné sviatky ...

Blížia sa vianočné sviatky a pri tejto príležitosti uverejňujeme pár zvykov a povier, ktoré sú zachytené v kronike obce Cigeľ od pána Chrebeta:

- 🔔 **Na 13. decembra** sa každá domácnosť bála príchodu ženskej do domu, lebo že bude celá rodina nešťastná. Preto chodili chlapci zavčasu rána s takzvaným oceľom. Bol to kúsok dreva, ktoré mnoho ráz vzal chlapec na dvore gazdu. Pri donesení dreva chlapec vinšoval: *Doniesol som vám oceľ, aby sa vám hrnce nebili, kravy dobre dojili a vaše dievky skoro vydali.*
- 🔔 **Na Luciu** sa nesmeli priasť, tkať ani šiť ani ísť do hory, alebo rúbať dreva doma, lebo že Lucka pokľucká.
- 🔔 **Na Štedrý deň 24. decembra** sa od rána nejedlo preto aby vraj mal každý odpustené hriechy. Večera bola už bohatá a nechýbala ani bôbová kaša, ktorá sa hádzala do kútov, aby vraj aj hmyz vedel, že sú sviatky Kristapána narodenia. Gazda nesmel zabudnúť ani na dobytok a tomuto sa dalo z koláčov s cesnakom, aby bol chránený od bosoriek. Pri večeri sa jedli najprv oblátky, to bol tenké cesto upečené pre tento cieľ. Na tieto oblátky sa dával cesnak a med. S medom urobila matka na čelá členov rodiny kríže, aby sa vraj mali radi. Pri večeri nesmel mať nikto na stole ruky, lebo že bude mať chrasty. Na stole musela byť riečica, v ktorej boli koláče, lieskovce, jabĺčka, orechy a pod riečicou peňaženka s peniazmi, aby vraj v rodine nikdy peniaze nechybovali. Ľud bol však vždy biedny a chybovalo mu všetko.
- 🔔 **25. decembra** sa ráno nesmeli zametať a nesmeli sa chodiť do druhých domov, lebo že by celý rok chodil po domoch a prácu by zanedbával. Nesmeli sa vyhadzovať z maštale, lebo tento deň patrí narodeniu Kristapána, čo je najväčší sviatok v roku.
- 🔔 **Na tretí deň vianočných sviatkov** pripadá meno Štefan a na tento deň chodili ľudia k svojim priateľom a príbuzným vinšovať. Vinš odriekaný vinšovníkom znel: „Vinšujem vám tieto slávne sviatky, Krista Pána narodenia aj tohto svätého Štefana, prvého mučedníka, aby vám dal Pán Boh zdravia, šťastia a hojnô boskô požehnania a po smrti dušnô spasenia.“

Osvedčený recept na medovníčky

Suroviny: 75 dkg hladkej múky, 4 celé vajcia (3 do cesta, 1 na potretie medovníčkov), 18,75 dkg medu, 18,75 dkg tuku, 28,5 dkg práškového cukru, 1,5 kávovej lyžičky sódy bikarbony, 1,5 kávovej lyžičky škorice, orechy na ozdobu.

Postup: Suroviny zmiešame, vymiesime na doske, cesto vyvaľkáme na cca 1 cm a vykrajujeme medovníčky. Pečieme v predhriatej rúre.

**Aby ste v čarovnej atmosfére Vianoc
zabudli na starosti všedných dní
a
nový rok prežili čo najlepšie
praje OZ Vrchvoda.**

Dovidenia v roku 2009!